

การศึกษาศักยภาพในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน องค์การบริหารส่วนตำบล ไทรโสภา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กรรณิกา ทิพย์ชัยมงคล^{1*}, ศุภวัฒน์ นกร วงศ์ชนนวิ²

¹นักศึกษาลัทธิศาสตร์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ²รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการประเมินศักยภาพในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน องค์การบริหารส่วนตำบล ไทรโสภา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลไทรโสภา และการสนทนากลุ่มระดมความคิดเห็น จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน องค์การบริหารส่วนตำบลไทรโสภา มีศักยภาพโดดเด่นตามเกณฑ์ตัวชี้วัดในด้านการนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาล ภายใน 20 นาที คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านการออกปฏิบัติการในกรณีที่เกิดเหตุในพื้นที่ โดยมีผลการปฏิบัติงานคิดเป็นร้อยละ 97.40 และการเข้าไปถึงเหตุของผู้ปฏิบัติงาน ภายใน 10 นาที คิดเป็นร้อยละ 97.33 ทั้งนี้ด้วยเหตุผลเนื่องจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพกู้ภัย ซึ่งเป็นอาสาสมัคร และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีจิตอาสา มีจิตสาธารณะ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ทั้งที่ยังมี ปัญหาและอุปสรรคในด้านต่างๆ เช่น ไม่มีงบประมาณที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการในงานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพกู้ชีพไม่ได้มาอยู่ประจำที่ศูนย์ ไม่มีการจัดเวรยาม ไม่มีงบประมาณในการจ่ายค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพ รถกู้ชีพที่ใช้ปฏิบัติงานมีการนำไปใช้ในงานอื่นๆ สภาพถนนในพื้นที่ชำรุดเป็นบ่อเป็นหลุมอุปสรรคในการรับ ส่งผู้ป่วย ผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพที่ผ่านการอบรมและได้ขึ้นทะเบียนไว้ในระบบ สามารถออกปฏิบัติงานและประสานเหตุกับหน่วยกู้ชีพที่มีน้อย ซึ่งภายใต้ศักยภาพในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินและปัญหาดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าในการที่จะพัฒนาให้การปฏิบัติงานด้านการกู้ชีพฉุกเฉินให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้นจึงต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ มีทักษะ ประสิทธิภาพ และมีวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ และต้องจัดวางระบบงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา

คำสำคัญ: การแพทย์ฉุกเฉิน, ผู้ปฏิบัติงานที่มีศักยภาพ, ศักยภาพในการปฏิบัติการ

บทนำ

ประเทศไทยพบผู้ป่วยฉุกเฉินประมาณ 12 ล้านครั้งต่อปี และร้อยละ 30 ของผู้ป่วยฉุกเฉินเป็นผู้เจ็บป่วยวิกฤตและเร่งด่วน ที่จำเป็นต้องได้รับการบริการการแพทย์และสาธารณสุขฉุกเฉิน เพื่อรักษาชีวิต อวัยวะ หรือการทำงานของระบบอวัยวะที่สำคัญต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต (สถาบันการแพทย์ฉุกเฉิน , 2554) หากการเจ็บป่วยฉุกเฉินดังกล่าว มีระบบบริการทางด้านการแพทย์ฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกพื้นที่ จะสามารถช่วยเหลือผู้บาดเจ็บฉุกเฉินได้ทันเวลาที่ การบริการทางด้านการแพทย์ฉุกเฉิน จึงถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักของการรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วยหรือผู้บาดเจ็บฉุกเฉินก่อนถึงโรงพยาบาล เพื่อลดการสูญเสียชีวิต ทรัพย์สิน หรือความพิการ ทูพพลภาพของร่างกาย ในขณะที่เดียวกันหากการช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉิน เช่น การลำเลียงขนย้ายที่ไม่ถูกต้องจะเป็นการซ้ำเติมผู้

เจ็บป่วยฉุกเฉินให้ได้รับการบาดเจ็บมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญและพัฒนาระบบการให้บริการทางการแพทย์ฉุกเฉินให้มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน และครอบคลุมเข้าถึงทุกพื้นที่สำหรับการให้บริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน นับวันยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลไทร โสภา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการเจ็บป่วยฉุกเฉินจากอุบัติเหตุจราจร และเจ็บป่วยฉุกเฉินทั่วไป สถิติจาก พ.ศ.2551– 2555 จำนวน 195 ครั้ง (งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลไทร โสภา ,2555) และประกอบกับพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไทร โสภา เป็นพื้นที่เสี่ยงในการเกิดปัญหาอุทกภัย ผู้บริหารเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติภัย จึงจัดทำแผนป้องกันอุบัติภัย และจัดให้มีการดำเนินการด้านการแพทย์ฉุกเฉินในพื้นที่ ตามมาตรฐานที่สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินกำหนด และเป็นนโยบายสำคัญของผู้บริหาร ในการให้บริการรับส่งผู้ป่วยฉุกเฉินฟรี 24 ชั่วโมง จากการปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินขององค์การบริหารส่วนตำบลไทร โสภา ตั้งแต่ พ.ศ.2550 กำหนดไว้ในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานปลัด มีเจ้าหน้าที่ในสำนักงานปลัด สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่เป็นอาสาสมัคร กู้ภัย อาสาสมัครกู้ชีพ เป็นผู้ปฏิบัติการที่ผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนไว้ในระบบ มีจำนวนทั้งหมด 29 คน มีรถปฏิบัติการฉุกเฉินใช้ในการให้บริการด้านการแพทย์ฉุกเฉินจำนวน 2 คัน เป็นรถยนต์สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลไทร โสภา จำนวน 1 คัน และรถยนต์ส่วนตัวของอาสาสมัครกู้ชีพ จำนวน 1 คัน จากผลการปฏิบัติการที่ผ่านมาตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงปัจจุบัน มีสถิติการปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน จำนวน 146 ครั้ง ได้มีการพัฒนาการให้บริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน เช่น ด้านบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานการแพทย์ฉุกเฉิน พัฒนาความรู้และทักษะด้านกู้ชีพกู้ภัย ด้านการบริหารจัดการงานการแพทย์ฉุกเฉิน ปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ การบริหารและการเบิกจ่ายงบประมาณ การประชาสัมพันธ์ และการให้ความรู้แก่ประชาชน แต่อย่างไรก็ตามปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านต่างๆก็คงยังมีอยู่ เช่น ผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลไทร โสภาไม่ได้มาอยู่ประจำที่ศูนย์ ไม่มีการตั้งเวรยาม ไม่มีงบประมาณในการจ่ายค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพ รถกู้ชีพที่ใช้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นรถของสำนักงานและรถยนต์ส่วนตัวยังมีการนำไปใช้ในงานอื่นๆ สภาพถนนในพื้นที่ชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อเป็นอุปสรรคในการรับ ส่งผู้ป่วย ผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพที่ผ่านการอบรมและได้ขึ้นทะเบียนไว้ในระบบจากจำนวน 29 คน มีเพียง 14 คน ที่พร้อมปฏิบัติงาน และมีเพียงจำนวน 8 คนที่ออกปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ จากผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพทั้งหมดมีเพียง 3 คน เท่านั้น ที่สามารถประสานรายงานเหตุกับหน่วยกู้ชีพตาปีได้ (งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลไทร โสภา , 2555)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินขององค์การบริหารส่วนตำบลไทร โสภา ผู้ศึกษาในฐานะหัวหน้าสำนักงานปลัด และผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลไทร โสภา จึงสนใจที่จะศึกษาศักยภาพการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉินขององค์การบริหารส่วนตำบลไทร โสภา และค้นหาแนวทางแก้ไข เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการแพทย์ฉุกเฉินให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น ประกอบกับ การปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีอีกจำนวนมากที่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติราชการและการให้บริการประชาชน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อประเมินศักยภาพในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน องค์การบริหารส่วนตำบลไพร่โสภา ปี 2554-2555

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาศักยภาพในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ปี 2554-2555 องค์การบริหารส่วนตำบลไพร่โสภา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเมินศักยภาพในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ปี 2554-2555

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ ได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลตนเอง แหล่งข้อมูลได้ศึกษาจาก งาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานนโยบายและแผน งานบริหารทั่วไป สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลไพร่โสภา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อการศึกษาศักยภาพในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินองค์การบริหารส่วนตำบลไพร่โสภา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2554-2555

การศึกษานี้ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แบบประเมินตนเอง ที่สร้างขึ้น เพื่อประเมินผลตนเอง หากดูด้วย และจัดทำตัวชี้วัดศักยภาพ มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประเมินศักยภาพในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ปี 2554-2555 ขององค์การบริหารส่วนตำบลไพร่โสภา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการดำเนินงานการแพทย์ฉุกเฉินขององค์การบริหารส่วนตำบลไพร่โสภา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาโดยวิธีการค้นคว้าจากเอกสาร เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการในการปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินของตำบลไพร่โสภา โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย จากผู้บริหาร จำนวน 1 คน พนักงานส่วนตำบล จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลพระแสง จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลชัยบุรี จำนวน 1 คน ศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการ(ศูนย์กู้ชีพตาปี) จำนวน 1 คน อาสาสมัครกู้ชีพ จำนวน 4 คน และประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลไพร่โสภา จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยผู้ศึกษาจะเป็นผู้สัมภาษณ์เอง จากแบบประเมินที่สร้างขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดตรงวัตถุประสงค์ที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล จะทำการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูล จากแบบประเมินที่ได้จากผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลพระแสง เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลชัยบุรี ศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการ(ศูนย์กู้ชีพตาปี) อาสาสมัครกู้ชีพ และประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลไพร่โสภา จำนวน 30 ชุด โดยวิธีพรรณนาความเรียง

ผลการศึกษา

ผู้ศึกษานำข้อมูลปฐมภูมิ ที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการพิจารณา งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลไพร่โสภา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่

ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด และจัดให้มีการสนทนากลุ่มระดมความคิดเห็นการประเมินศักยภาพในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สุภา ปี 2554-2555 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการแพทย์ฉุกเฉิน และหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข ให้เกิดความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ผู้ปฏิบัติงานการแพทย์ฉุกเฉินที่ได้รับการพัฒนาอบรมทบทวน พบว่า จากงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานปลัด มีเจ้าหน้าที่ในสำนักงานปลัด สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่เป็นอาสาสมัครกู้ชีพ กู้ภัย อาสาสมัครกู้ชีพ เป็นผู้ปฏิบัติการที่ผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนไว้ในระบบ มีจำนวนทั้งหมด 29 คน ผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพที่ผ่านการอบรมและได้ขึ้นทะเบียนไว้ในระบบจากจำนวน 29 คน มีเพียง 14 คน ที่พร้อมปฏิบัติงาน และมีเพียงจำนวน 8 คนที่ออกปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ จากผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพทั้งหมดมีเพียง 3 คนเท่านั้น ที่สามารถประสานรายงานเหตุกับหน่วยกู้ชีพตามที่ได้ ในปี 2554 ผู้ปฏิบัติงานการแพทย์ฉุกเฉินไม่ได้รับการพัฒนาอบรมทบทวน ส่วนในปี 2555 จัดให้มีการพัฒนาอบรมทบทวน จำนวน 2 ครั้ง ผลคิดเป็นร้อยละ 100 กลุ่มเป้าหมายมีการอบรมครบถ้วนทุกคนทั้ง 2 ครั้ง และในปีงบประมาณ 2555 ได้จัดส่งบุคลากรเข้าอบรมหลักสูตรเป็นเวชกร ฉุกเฉินระดับต้น (Emergency Medical Technician - Basic : EMT-B) จำนวน 4 คน

การออกปฏิบัติการ ในกรณีที่เกิดเหตุขึ้นในพื้นที่ พบว่า ร้อยละของเหตุที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และสามารถออกปฏิบัติการได้ ในปี 2554 มีเหตุจำนวน 76 ครั้ง สามารถออกปฏิบัติการได้ จำนวน 73 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 96.05 ส่วนในปี 2555 มีเหตุจำนวน 77 ครั้ง สามารถออกปฏิบัติการได้ จำนวน 75 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 97.40 ในการปฏิบัติงานสาเหตุที่ไม่สามารถออกปฏิบัติงานได้ทุกครั้งเนื่องจากได้รับแจ้งเหตุไปที่ศูนย์ฯ ช้า ประชาชนผู้ผ่านไปมา นำส่งโรงพยาบาลก่อนที่ศูนย์ฯ จะทราบ หรือรถกู้ชีพคันซึ่งเป็นรถยนต์ของสำนักงาน ดิรราชการอื่น และรถยนต์ส่วนตัวของกู้ชีพไม่ว่างหรืออยู่นอกพื้นที่ ทำให้ไม่พร้อมที่จะออกปฏิบัติการได้

การเข้าไปถึงเหตุของผู้ปฏิบัติงาน พบว่า ร้อยละของจำนวนเกิดเหตุในแต่ละปี และสามารถเข้าไปถึงที่เกิดเหตุภายใน 10 นาที ในปี 2554 มีเหตุจำนวน 73 ครั้ง สามารถเข้าไปถึงที่เกิดเหตุภายใน 10 นาที จำนวน 69 ครั้ง ผลคิดเป็นร้อยละ 94.52 ส่วนในปี 2555 มีเหตุจำนวน 75 ครั้ง สามารถเข้าไปถึงที่เกิดเหตุภายใน 10 นาที จำนวน 73 ครั้ง ผลคิดเป็นร้อยละ 97.33 สาเหตุของการถึงสถานที่เกิดเหตุช้าเนื่องจากสภาพถนนชำรุด ไม่สามารถเร่งเวลาได้ทันตามแผนที่กำหนดไว้ รถกู้ชีพคันซึ่งเป็นรถยนต์ของสำนักงานดิรราชการอื่นในพื้นที่ และรถยนต์ส่วนตัวของกู้ชีพไม่ว่างหรืออยู่นอกพื้นที่

การออกปฏิบัติการ ในการนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาล พบว่า ร้อยละของเหตุที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และสามารถนำส่งโรงพยาบาลภายใน 20 นาที ในปี 2554 มีเหตุจำนวน 73 ครั้ง สามารถนำส่งโรงพยาบาลภายใน 20 นาที จำนวน 70 ครั้ง ผลคิดเป็นร้อยละ 95.89 ส่วนในปี 2555 มีเหตุจำนวน 75 ครั้ง สามารถนำส่งโรงพยาบาลภายใน 20 นาที จำนวน 75 ครั้ง ผลคิดเป็นร้อยละ 100 สาเหตุของการนำส่งผู้ป่วยช้าเนื่องจากสภาพถนนชำรุด และถนนเส้นทางที่จะนำส่งโรงพยาบาลเป็นถนนแคบมีรถสัญจรไปมาจำนวนมาก ไม่สามารถเร่งเวลาได้ทันตามแผนที่กำหนดไว้ และเพื่อความปลอดภัยของผู้ประสบเหตุและผู้ปฏิบัติงาน

จำนวนครั้งที่เกิดเหตุในแต่ละปี พบว่า การเกิดเหตุส่วนใหญ่จะมีในช่วงเทศกาลสำคัญเนื่องจากการจราจรคับคั่ง ประกอบกับถนนในพื้นที่เป็นถนนสายหลักของทางหลวงมีประชาชนให้เป็นเส้นทางในการเดินทางไปยัง

ตำบล อำเภอและจังหวัดอื่นๆ จำนวนมาก และถนนมีสภาพผิวจราจรแคบ ไม่มีไหล่ทาง ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย จึงทำให้มีการเพิ่มการเกิดอุบัติเหตุจากปี 2555 เพิ่มขึ้นจากปี 2554 โดยจำนวนครั้งที่เกิดเหตุทั้งหมดในปี 2554 มีเหตุจำนวน 76 ครั้ง ส่วนในปี 2555 มีเหตุจำนวน 77 ครั้ง เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 1.31

อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานมีรถปฏิบัติการฉุกเฉินใช้ในการให้บริการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน พบว่า ร้อยละของจำนวนอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานเบื้องต้น คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งในปี 2554 และปี 2555 ในการปฏิบัติงานมีรถปฏิบัติการฉุกเฉินใช้ในการให้บริการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน จำนวน 2 คัน เป็นรถยนต์สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลโทรโสภา จำนวน 1 คัน และรถยนต์ส่วนตัวของอาสาสมัครกู้ชีพ จำนวน 1 คัน

งบประมาณใช้ในการปฏิบัติงานกู้ชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลโทรโสภา พบว่า ผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลโทรโสภาไม่ได้มาอยู่ประจำที่ศูนย์ ไม่มีการตั้งเวรยาม ไม่มีงบประมาณในการจ่ายค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพ ไม่มีงบประมาณที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการในงานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ทั้งในปี 2554 และปี 2555

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โครงการให้บริการทางด้านการแพทย์ฉุกเฉินพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโทรโสภา ได้เสนอโครงการไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 1 โครงการ ของทุกปี โดยร้อยละของโครงการให้บริการทางด้านการแพทย์ฉุกเฉินที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งในปี 2554 และปี 2555 ปรากฏในแผนพัฒนาท้องถิ่นปีละ 1 โครงการ และมีการให้บริการครบถ้วนคิดเป็นร้อยละ 100

ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าใจ และเข้าถึง ระบบการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโทรโสภา ได้สำรวจข้อมูลประชาชนเกี่ยวกับการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน สํารวจข้อมูล ณ วันที่ 15 สิงหาคม 2555 พบว่า ในปี 2555 ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 300 คน สามารถเข้าใจ เข้าถึงระบบการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ส่วนในปี 2554 ไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลไว้

ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บริการทางด้านการแพทย์ฉุกเฉิน มีความพึงพอใจการให้บริการ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโทรโสภา ได้สำรวจข้อมูลประชาชนเกี่ยวกับการความพึงพอใจในการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉินขององค์การบริหารส่วนตำบลโทรโสภา สํารวจข้อมูล ณ วันที่ 15 สิงหาคม 2555 จากสถิติผู้ใช้บริการทั้งหมดที่ผ่านมาโดยสำรวจผู้ใช้บริการ จำนวน 75 คน พบว่า ผู้ใช้บริการทางด้านการแพทย์ฉุกเฉิน มีความพึงพอใจในการให้บริการ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 89.33

อภิปรายผลและสรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาศักยภาพในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินขององค์การบริหารส่วนตำบลโทรโสภา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามเกณฑ์ตัวชี้วัด พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

การปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินขององค์การบริหารส่วนตำบลโทรโสภา ที่ผ่านมามีศักยภาพโดดเด่นตามเกณฑ์ตัวชี้วัดในด้านการนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาล ภายใน 20 นาที คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านการออกปฏิบัติการในกรณีที่เกิดเหตุในพื้นที่ โดยมีผลการปฏิบัติงานคิดเป็นร้อยละ 97.40 และการเข้าไปถึงเหตุของผู้ปฏิบัติงาน ภายใน 10 นาที คิดเป็นร้อยละ 97.33 ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 300 คน สามารถเข้าใจ เข้าถึง ระบบการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 80 และข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการทางด้านการแพทย์

ฉุกเฉินจำนวน 75 คน มีความพึงพอใจในการให้บริการ มีการสำรวจผู้ใช้บริการ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 89.33 ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลของความสำเร็จเนื่องจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพกู้ภัย ซึ่งเป็นอาสาสมัคร และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีจิตอาสา มีจิตสาธารณะ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ภายใต้ข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการในงานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านต่างๆก็ยังมีอยู่ เช่น ผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรโยทกาไม่ได้มาอยู่ประจำที่ศูนย์ ไม่มีการตั้งเวรยาม ไม่มีงบประมาณในการจ่ายค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพ รถกู้ชีพที่ใช้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นรถของสำนักงานและรถยนต์ส่วนตัวยังมีการนำไปใช้ในงานอื่นๆ สภาพถนนในพื้นที่ชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อเป็นอุปสรรคในการรับ ส่งผู้ป่วย ผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพที่ผ่านการอบรมและได้ขึ้นทะเบียนไว้ในระบบจากจำนวน 29 คน มีเพียง 14 คน ที่พร้อมปฏิบัติงาน และมีเพียงจำนวน 8 คน ที่ออกปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ จากผู้ปฏิบัติงานกู้ชีพทั้งหมดมีเพียง 3 คน เท่านั้น ที่สามารถประสานรายงานเหตุกับหน่วยกู้ชีพตามไปได้ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรโยทกา จะประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของการดำเนินการ ขึ้นอยู่กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ คือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่มีศักยภาพ มีความรู้ มีทักษะและประสบการณ์ที่เพียงพอ มีจิตอาสา จิตสาธารณะ ทั้งนี้จึงต้องมีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา และมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นการประเมินศักยภาพในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน องค์การบริหารส่วนตำบลไทรโยทกา ปี 2554-2555 มีข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการดำเนินงานการแพทย์ฉุกเฉินขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรโยทกา ดังนี้

1. การดำเนินงานการแพทย์ฉุกเฉิน เป็นงานบริการให้แก่ประชาชนที่ประสบความเดือดร้อน ทั้งภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุต่าง ๆ อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย การเจ็บป่วย หรือความเดือดร้อนอื่น ๆ ที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ การทำงานไม่มีเวลาหยุดต้องเตรียมความพร้อมตลอด 24 ชั่วโมง จึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่เพียงพอ มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ชำนาญในการช่วยเหลือเบื้องต้น หากการผิดพลาดนั้นหมายถึง ความพิการ หรือการสูญเสียชีวิต ดังนั้น บุคลากรด้านการแพทย์ฉุกเฉินจึงต้องได้รับการฝึกอบรม และได้รับการฝึกทบทวนอยู่เป็นประจำ และต่อเนื่อง
2. ต้องมีแผนการฝึกซ้อมการเกิดเหตุต่าง ๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือได้ทันที
3. จัดให้มีเครื่องแบบให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อเป็นแบบฟอร์มในการปฏิบัติงาน
4. ต้องมีการตรวจ สำรวจรถกู้ชีพ วัสดุอุปกรณ์ในการช่วยเหลือปฐมพยาบาลอยู่เสมอพร้อมสำหรับการใช้งานได้ทันที
5. จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ

6. จัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงศูนย์กู้ชีพให้มีความเหมาะสม เช่น ปรับปรุงห้องวิทยุสื่อสารโดยกันให้เป็นสัดส่วนเพื่อป้องกันเสียงรบกวน ปรับปรุงภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมโดยรอบให้สะอาดสวยงาม จัดให้มีเก้าอี้เพื่อไว้บริการผู้มารับบริการ โดยจัดตั้งงบประมาณในการปรับปรุงศูนย์กู้ชีพ

7. ต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์กู้ชีพ ลูกเงินที่เพียงพอ มีการเปลี่ยนผลัดเวรทำหน้าที่กำหนดตารางเวลา การปฏิบัติงานให้มีความชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์ระบบการแพทย์ฉุกเฉินให้แก่ประชาชนทราบถึงการดำเนินงานระบบการแพทย์ฉุกเฉินของ อบต. ไทรโยค เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการให้บริการอย่างครอบคลุมทั่วถึง ปัญหาที่พบคือ ประชาชนยังไม่ทราบหมายเลขฉุกเฉินในการเรียกใช้บริการว่าเป็นหมายเลขใด และไม่ทราบว่าบริการฟรีไม่มีค่าใช้จ่าย และยังไม่แน่ใจว่าระบบจะให้บริการได้ทุกพื้นที่ ความรวดเร็วของรถบริการและไม่ทราบว่าจะได้รับบริการจากหน่วยงานใด ดังนั้น การให้บริการระบบแพทย์ฉุกเฉิน การประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบอย่างต่อเนื่อง ความคาดหวังของผู้รับบริการตามมาตรฐาน มีความสะดวก มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถช่วยชีวิตเบื้องต้นได้ในขณะนำส่ง และคาดหวังว่าการบริการการแพทย์ฉุกเฉินจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ จึงต้องมีการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความสามารถเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ประสบเหตุได้อย่างรวดเร็ว ลดการสูญเสียชีวิตหรือความพิการของประชาชนผู้เจ็บป่วยหรือประสบเหตุได้

9. ส่งเสริมการป้องกันการเจ็บป่วยฉุกเฉินให้แก่ประชาชน หรือเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เช่น การอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎจราจร การให้ความรู้กับประชาชนในการดูแลรักษารถ ตรวจสอบสภาพรถให้มีสภาพพร้อมใช้งานและไม่ทำให้ผู้ขับขี่รถบนท้องถนนได้รับความเดือดร้อน การณรงค์สวมหมวกกันน็อกของผู้ขับขี่จักรยานยนต์ กิจกรรมต่าง ๆ ข้างต้น จะช่วยให้ประชาชนมีการป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุได้ หรือการเจ็บป่วยทั่วไปที่มีสาเหตุก็ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่เริ่มมีอาการเจ็บป่วยให้รีบไปพบแพทย์หรือสถานพยาบาลใกล้บ้านเพื่อป้องกันการเจ็บป่วยฉุกเฉินหรืออาการสาหัส เป็นต้น

10. การเฝ้าระวังเหตุและการแจ้งเหตุ เช่น โทร 1669 หรือระบบการสื่อสารอื่น ได้แก่ การประสานสมาชิก อบต. ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อปพร. ในหมู่บ้าน เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างรวดเร็ว

11. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานในชุมชนหรือพื้นที่ เช่น เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานทุกคนต้องได้รับการฝึกอบรม 1 หลักสูตรต่อปี การจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษาดูงานหน่วยงานที่มีการปฏิบัติงานด้วยการกู้ชีพฉุกเฉินเพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์ การซ้อมแผนการกู้ชีพฉุกเฉินในพื้นที่เสี่ยง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นพร้อมปฏิบัติงานอยู่เสมอ เป็นต้น

12. ส่งเสริมและพัฒนาระบบการสื่อสารให้สามารถใช้งานได้ดี เช่น จัดซื้อเครื่องส่งสัญญาณวิทยุให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกคน จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้วิทยุสื่อสารจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คิดตั้งระบบโทรศัพท์/โทรสาร เพื่อส่งข้อมูลของผู้ใช้บริการในศูนย์กู้ชีพไปยังโรงพยาบาลให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

13. การปฏิบัติการฉุกเฉิน ควรจัดชุดปฏิบัติการร่วมหรือสนับสนุนการดำเนินงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือร่วมกับหน่วยงาน มูลนิธิ องค์กรการกุศล หรือองค์กรเอกชน ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุน และดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยต้องมีผู้ปฏิบัติการ พาหนะฉุกเฉิน และอุปกรณ์ตามมาตรฐาน ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

ควรศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมทำให้บริการระบบการแพทย์ฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของระบบการแพทย์ฉุกเฉินและปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สถาบันการแพทย์ฉุกเฉิน (2554).

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลไทรโสภา